

Utópikus regény

451 Fahrenheit = 232 Celsius, ez az a hőfok, amelyen a könyvek tüzet fognak és elégnak.

Öröm volt tüzet szítani. — Külön élvezet volt látni, hogyan pusztul el valami, milyen fekete lesz és mennyire más, mint ami volt. Kezében a sárga fecskendő, mely úgy köpi szájából a mérges kerozint a világba, mint valami rettenetes kígyó a maga pusztító nedveit, Montagk halántékában érezte lüktetni a vérét, s két keze olyan volt, mint valami csodálatos karmesteré, aki az égés és perzselés szimfóniáját vezényli, hogy megsemmisítse a kultúrtörténet szegényes maradványait. Fején a sisak és rajta a szám 451, tekintete lángoló visszfényében azzal, ami jönni fog, felkattintotta a tűzszerszámot, s abban a pillanatban az egész ház egyetlen hatalmas remegő lángoszlop lett, amely vörösen és sárgán és feketén ágaskodott az esti égbolt felé. Montagk úgy állt a lángok lobogásában, mintha millió szentjánosbogár röpködné körül. Egy régi vicc jutott eszébe, s legszívesebben nyársraszúrt kolbászt tartott volna a tűz fölé, miközben a könyvek fehér galambok szárnycsapásával haltak tűzhalált a ház előtt. S aztán jött egy fekete pernyével teli szél és szétfúta a hamvadó könyvlapok szikráit.

Montagk arca keserű mosolyba rándult, mint amikor az ember visszahőköl a magacsínálta tüztől.

Megtörtént, hogy Montagk jólvégzett munkája után kormos arccal odaállt a tükör elé és vidáman hunyoritva nézte meg magát. Még később is, miután már lefeküdt, éreznie kellett a sötétben ezt a görcsös mosolyt az arcán. Mert ez a mosoly sosem hagyta el, nem is emlékszik, hogy valaha elült volna az arcán.

Felakasztotta fekete sisakját, fényesre súrolta, felakasztotta tűzálló köpenyét ugyancsak tisztára mosva a fogastra, alaposan lezuhanyozta magát, s utána zsebredugott kézzel fütyörészve ment

végig a tűzország egyik felső emeletén s beugrott a csuzda nyílásába. Az utolsó pillanatban, amikor a baleset már elkerülhetetlennek tűnt, kihúzta kezét a zsebéből, s megmarkolva a fémrudat, lassított az esés erején. A betonpadlótól alig egy újjnyira állt meg.

Kilépett az épületből, és végigment az éjszakai utcán a földalatti felé, a léghajtásos vasut hangtalanul siklott az olajozott csőben a föld alatt, aztán meglegyintette meleg hullámával s átadta a külvároshoz vivő, sárga csempével kirakott mozgólépcsőnek.

Magában füttyörészve hagyta, hogy a mozgólépcső felvigye a csendes éjszakai levegőre, és könnyedén elindult az útkereszteződés felé. Mielőtt azonban odaért, meglassította lépteit, mintha hirtelen szél kerekedett volna, vagy mintha valaki a nevéen szólította volna.

Az utóbbi időben a mozgólépcsőről kilépve, mindjárt a sarok mögött egészen furcsa sejtelmek fogták el, mikor a csillagfényes éjszakában háza felé igyekezett. Az volt az érzése egy pillanatra, mielőtt a sarokhoz ért, mintha ott állt volna valaki. Valami egészen különös csend terült el az éjszakában, s mintha valaki nyugodtan várakozott volna, hogy aztán az utolsó pillanatban semmivé váljon, s hagyja őt elmenni. Talán csak a szimatával érzett meg valami gyenge illatot, talán a kezefején, talán az arcán érezte langyosabbnak a levegőt azon a helyen, ahol az imént valaki állt, s nyomában ott maradt a melege. De semmi megfogható nem maradt utána. Ha Montagk befordult a sarok mögé, mindig csak a néptelen úttestet látta maga előtt s csak egyszer tűnt el valami gyorsan a pázsiton át, mielőtt még szemével követhette vagy hangjával szólílhatta volna.

*

Ezen az éjszakán azonban megtorpant. Képzete lépteinél is gyorsan megkerülte a sarkot, s valamilyen egészen halk zörejt fogott fel. Lélegzés volt? Vagy csak egy kicsit sűrűbb levegő, mert valaki csendesesen ott áll és várakozik?

Befordult a sarok mögé.

Az őszi szél olyasféléképpen hömpölygött az úttesten, mintha azt a leányt, aki ott ment nem messze tőle, a szél vitte volna és a futó falevelek. Lehajtotta fejét, s nézte, hogyan pörgeti cipője orra a leveleket. Montagk arca keskenyre nyúlt sápadt lett, s valami halk vágyakozás terült szét rajta, amely ott él lankadatlan kérdéseivel mindenkinek a szívében mintegy állandó csodálkozásaként; sötét tekintete úgy szegeződött bele az éjszakába, hogy a legkisebb mozdulat se kerülhette el a figyelmét. Suhogó fehér ruhában haladt a lány; s Montagknak úgy tűnt, hogy nemcsak karjainak mozgását hallja, hanem fejének végtelenül halk bólogatása meszt is, amint a leány észrevette, hogy a járdán egy ember áll, és nézi őt.

A fák lombjai között a száraz levelek esője zizzent. A leány egy pillanatra meglepetten nézett Montagkra, mintha vissza akart volna fordulni, de aztán csak állt tovább, s úgy tekintett rá, annyi barna bánatos fényvel a szemében, annyi léttel, hogy úgy érezte, mintha valami csodálatosan szépet mondott volna neki. Pedig hát tudta, hogy csak egy „halló” hangzott el, s csak amikor a leány szinte igézetten a hajtókéjén diszelgő szalamandrára s a zubbonyára tűzött Phönix-jelvényre nézett, kezdett el Montagk beszélni.

— Persze, hiszen te vagy, — szólalt meg, — az új szomszéd-leány!

— Maga meg — ezzel felemelte tekintetét Montagk foglalkozásának jelvényeiről — biztosan tűzör. — Hangja elszállt, elveszett.

— Milyen különösen mondod ezt.

— Ezt megmondhattam volna anélkül, hogy felnyitom a szememet, — felelte a leány kicsit elgondolkozva.

— Miért, talán mert elárul a kerozin szaga? A feleségem nem győz panaszkodni miatta, — mondta nevetve. — Nem tudunk megszabadulni a szagától.

— Nem, — mondta a leány halkán s egy kicsit irtózva.

Montagknak úgy tűnt, mintha a leány a lelkét is kifordította volna, pedig az el se mozdult a helyéről.

— Kerozin, — mondta végül, amikor a csend már tulságosan elnyúlt, — a kerozin nekem a legjobb illat.

— S ezt komolyan mondja?

— Komolyan. Miért ne lenne?

A leány egy kicsit megvárakoztatta a válasszal. — Tudom is én — aztán megfordult s elindult a házuk felé. — Szabad magával visszamennem? Engem Clarisse McClellan-nak hívnak.

— Clarisse? Guy Montagk. Csak gyere. De mért mászkálsz ilyen késő éjszaka az utcán? Tulajdonképpen hány éves vagy?

Egymás mellett mentek a hol langyosan, hol hűvösen hullámozó éjszakában az ezüstösen fehér úttesten, s Montagk körül a levegő egyszerre olyan lett, mintha barack és friss földieper finom illata úszott volna benne, úgy hogy még körül is nézett, és tüstént megállapította, milyen lehetetlen feltevés ez, hiszen már alaposan benne jártak az őszben.

Mindez a lány miatt volt, aki mellette ment, s akinek az arca úgy világitott, mint a hó a holdfényben, s Montagk megsejtette, hogy kérdését jól megforgatja fejében, mielőtt válaszolna.

— Nos, — mondta aztán a leány, — tizenhét éves vagyok és egy kicsit bolondos. Nagybácsim szerint ez a kettő mindig együtt jár. Ha a korod után érdeklődnek, szokott oktatni az öreg, csak mondd: tizenhét és egy kicsit bolond. Dehát nem nagyszerű éjszaka

sétálni, egy kicsit körülnézni és körülszaglászni a világban? Van úgy, hogy egész éjszaka járkálok, s megvárom, amíg felkel a nap.

Megint szünet következett s akkor a leány kicsit elgondolkozva így szólt: — Tudja, hogy én egyáltalán nem félek magától?

Montagk meglepődött: — Miért kellene félni tőlem?

— Sokan félnek. A tűzőröktől gondolom. De maga alapjában véve egészen emberségesnek tűnik...

Montagk megpillantotta magát a leány szemében, mint két világos vízcsepp tükrén, ő maga sötét volt és apró ebben a képben, de tisztán kirajzolódott arcának minden részlete, a ránc is a szája körül, ami oly jellegzetes volt rajta. Mintha a leány szeme két csodálatosan szép violaszín borostyánkő lenne, s most magába zárhatná és megörökíthetné az ő képét. Az arc, melyet Clarisse feléje fordított, valami szelíd, állhatatos fénnel ragyogott. Hiányzott róla a villanyfény görcsös merevsége, de micsoda fény volt ez? A gyertya szokatlanul kedves és gyengéden libegő fénye. Egyszer, mikor még gyermek volt, anyja egy rövidzárlat alkalmával, előkereste az utolsó gyertyát a házban, meggyújtotta s egy rövid órán át újra felfedezték, hogy a lakásnak ez a világítása milyen kedves fénybe vonja őket, s akkor ők ketten, anya és fia egészen elvarázsolva remélték, hogy az áram talán nem fog hamar visszatérni.

S akkor Clarisse McClellan megszólalt mellette:

— Szabad valamit kérdezni magától? Mióta van a tűzőrségen?

— Húszéves korom óta, tíz éve már.

— S legalább olykor elolvassa azokat a könyveket, amelyeket elégetnek?

Montagk elnevette magát. — Hiszen az tilos!

— Persze, igaz.

— Szép hivatás a miénk. Hétfőn Millay-t égetjük el, szerdán Melville-t, pénteken Faulkner-t hamvasztjuk porrá, aztán még a hamut is elégetjük. Ez a mi jelszavunk.

S amíg tovább mentek a leány megkérdezte: — Igaz, hogy a tűzőrök valamikor oltották a tüzet és nem szították, mint most?

— Szó sincs róla. Nyugodj meg, a házak mindig tűzbiztosak voltak.

— Csodálatos. Elhitették velem, hogy régente olykor kigyuladtak a házak és tűzőröket kellett hívni, hogy eloltsák a tüzet.

Montagk nevetett.

Clarisse rávetette pillantását: — Miért nevet?

— Magam se tudom. — Legszívesebben ismét nevetett volna, de türtőztette magát. — Miért?

— Maga mindig olyankor nevet, amikor semmi tréfásat nem mondok és mindig rögtön válaszol. Sohasem gondolkozik azon, amit kérdezek.

Montagk megállt. — Csakugyan furcsa teremtés vagy, — jegyezte meg és végigmérte a leányt. — Hát igazán nincs semmi respektus benned?

— Nem úgy gondoltam. Csak megvan az a szerencsétlen szokásom, hogy mindig alaposan megnézem az embereket.

— Na, és ez itt nem jelent néked semmit? — A fekete zubbonya újjára varrt 451-es számra mutatott.

— Ugye, — mondta Clarisse halkán és meggyorsítva lépteit, — megfigyelte már, hogy száguldanak a léglökéses gépkocsik odaát az utakon?

— Szóval más témára térsz!

— Olykor azt hiszem az autósok egyáltalán nem tudják, mi az, hogy fű vagy virág, hiszen sohsem hajtanak lassan a parkok mellett. Ha az ember egy gépkocsi-vezetőnek valami elmosódott zöldet mutat, azt mondja: Ez bizonyosan fű. — Ha valami pirosan elmosódottat lát: Ez egy rózsaliget. — A ház nekik egy fehéren elmosódott színfolt, a tehén barnába játszó valami. Nagybácsi mindig lassan hajtott egy autóúton, óránként 60 kilométeres sebességgel, s ezért aztán két napra lecsukták. Hát nem nevetséges, s szomorú egyúttal?

— Sok gondot csinálsz mindenből magadnak, — jegyezte meg Montagk kicsit kényelmetlenül érezve magát.

— Tudja, én ritkán nézek a televíziós falakra, nem járok versenyekre, se szórakozó helyekre. Így aztán rengeteg időm marad különféle bolond gondolatokra. Magának nem tűntek még fel kinn a mezőn a hetven méter hosszú reklámtáblák? Tudja, hogy ezek a táblák régebben legfeljebb hét méter hosszúak voltak? Csakhogy a kocsik most oly gyorsan iramodnak el mellettük, hogy ezeket a táblákat hosszában el kellett nyújtani, különben senki se vette volna észre őket.

— Nem, ezt nem tudtam, — nevetett Montagk.

— Fogadjunk, tudok még valamit, amit maga nem tud. A fűvön korán reggel gyöngyharmat csillog.

Montagk hirtelenében nem is tudta, hallott-e már erről a csodáról vagy sem, csak egyszerre ingerült lett.

— És ha jól megnézi — emelte a lány fejét az ég felé — a hold udvarában egy ember ül.

Montagk már régen nem nézett a holdra.

Útjuk hátralevő részét szótlánul tették meg egymás mellett ballagva. Clarisse elgondolkozva hallgatott, ő meg nyomasztó hangulatában némult el, de közben minduntalan szemrehányó pillantást vetett a lányra. Mikor Clarissék háza elé értek, megpillantották az erősen kivilágított ablakokat.

— Tulajdonképpen mi van nálatok? — Montagk ritkán látott ilyen fényesen kivilágított házat.

— Ó, anyám, apám és nagybácsim szórakoznak egy kicsit. Ez is olyan, mint amikor az ember gyalog jár, csak még ritkább talán. Nagybácsimat aztán még egyszer letartóztatták, — meséltem ezt már magának? — gyalogjárás miatt. Ó, mi nagyon furcsa egy család vagyunk.

— De hát mivel szórakoztok?

A lány ezen csak nevetett. — Jóéjszakát. — Azzal már indult is, de mintha valami még eszébe jutott volna, visszajött, kíváncsi tekintetét Montagkra szegezte és megkérdezte tőle: — Mondja, boldog maga?

— Hogy mi vagyok-e? — kiáltott Montagk utána.

De Clarisse már elment, eltűnt a holdfényben. A kapu puhán becsukódott utána.

*

Boldogság! Micsoda gondolat!

Elment a kedve a nevetéstől.

Lakása ajtajánál bedugta kezét a kesztyűüregbe és egy kissé megnyomta. Az ajtó hangtalanul kinyílt előtte.

— Magától értetődik, hogy boldog vagyok. Tulajdonképpen mit gondol rólam ez a kölyök? Én ne volnék boldog? — kérdezte mintegy a ház sötétségétől. Megállt és felnézett a szellőztető fedélre s hirtelen eszébe jutott, hogy a csapóajtó mögött valami el van rejtve, és ez a valami most rámered. Gyorsan elkapta tekintetét.

— Micsoda furcsa találkozás az éjszakában. Még sohsem történt vele hasonló eset, kivéve tavaly, amikor egyik délután egy öregemberre akadt a parkban és elbeszélgetett vele.

Montagk a fejét csóválta. Habár egy üres fal előtt állt, megjelent előtte a leány arca az emlékezés tükrén élő szépségében, csodálatos szépségében. Egészen vékony arc volt ez, mint egy kicsi óra számlapja, amely éjszaka, sötét szobában, ha felébred az ember, és tudni szeretné hány óra van, egész halványan kirajzolódik; egy óra számlapja, amely az órákat, a perceket és a másodperceket mutatja, a néma csendben ragyogva, teljes bizonyossággal hirdetve az időt az éjszakában, újabb sötétségek felé sietve, de új nappalok felé is.

— Hogyan? — kérdezte Montagk a másik énjét, azt a titokzatos gyermekfejet, amely sokszor akarata, szokása és tudatos felismerése ellenére sem tud lemondani a fecsegésről.

Tekintete ismét a falra siklott. A leány arca tükörhöz is hasonló volt. Hihetetlen, mert hiszen milyen kevés embert ismerünk, akinek arcáról saját lényünk fénye verődik vissza! Az ilyen emberék rendszerint, — megfelelő hasonlatot keresett és hivatásának szavai kö-

zött találta meg, — olyanok mint a fáklya, amely vidáman lobog, amíg csak el nem ég. Milyen ritkán veszik át más arcok a mi arcki-fejezésünket, és tükrözik vissza ránk a magunk legbensőbb gondolatát.

Hihetetlen, hogy ez a leány valakinek a tudatába így befészkelje magát!

Olyan volt, mint egy izgatott kislány a bábszínházban, aki minden zsinórrándulást, minden kézmozdulatot előresejt és lát még mielőtt megtörtént. Mennyi ideig mentek egymás mellett? Három percig? Öt percig? S most mégis milyen hosszúnak tűnik előtte az a kis idő. Micsoda életnagyaságon-túli alaknak tűnt fel képzelete színpadán ez a lány, micsoda árnyékot vetett vékony teste előtte a falra! Úgy érezte, hogyha valami a szemébe repülne, Clarisse hunyorítana tőle, s ha arcizma csak egy kicsit megrándulna, a lány jóval előbb ásítana, mint ő.

„Igen”, mondta magában, „ha jól meggondolom, valósággal úgy tűnik, hogy várt rám ott a sarkon, s ilyen késő éjszaka.”

*

Kinyitotta a hálószoba ajtaját.

Mintha hideg márványfalú sirboltba lépett volna miután a hold már elmerült az égen. Tökéletes sötétség fogadta, egyetlen fény-sugár se hatolt be az ezüstös külvilágból, az ablakok szorosan becsukva: egy kriptá, amelybe nem jut el a nagyváros zaja. Pedig a szoba nem volt üres.

Montagk hallgatódzott egy ideig.

Egy vékony és halk zümmögés rezgett a levegőben, mintha egy láthatatlan darázs duruzsolt volna valahol vöröses meleg fészékben. A zene elég hangos volt ahhoz, hogy Montagk a melódiát is kivegye belőle.

Érezte, hogyan tűnik el arcáról a mosoly, szája körül ráncokba futott a bőr, mint a viasz egy fantasztikus gyertyából, amely sokáig égett s most önmagába olvadva kialszik. Sötétség. Nem, nem volt boldog. Nem volt boldog. Miközben ezeket a szavakat ismételte, egyre határozottabban érezte, hogy így van, ezek a szavak fejezik ki leghivebben az ő állapotát. Úgy viselte a boldogságát mint egy álarcot, s akkor jött a lány és elszaladt vele, ő meg nem mehet el bekopogni hozzá, hogy visszakérje tőle.

Anélkül, hogy felkattintotta volna a villanyt, szétnézett a szobában. Felesége kinyúlva és kitakarva feküdt az ágyán olyan hidegen, mint egy szarkofág fedelének figurája, merev tekintete finom és láthatatlan huzalokon függött a szoba mennyezetén moz-

dulatlanul. Fülében a gyűszűnagyságú hallgatókagylók zúgatták a rádió hullámzó hangjait, zenét és beszédet, zenét és beszédet, hogy lassú álomba ringassák. Így hát a szoba tulajdonképpen mégis üres volt. Minden éjszaka így döngicsélt a hangoknak ez az áradata, örvényeiben megfürdette, magával ragadta az szszonyt s így nyitott szemmel vitte a reggel felé. Az utóbbi két évben egyszer sem fordult elő, hogy Mildred éjszaka ne vetette volna bele magát ebbe a tengerbe, hogy ne fulladt volna bele a hangok özönébe.

A szobában hideg volt, Montagk mégis alig bírt lélegzetet venni a fülledtségtől. Nem akarta félrehúzni a függönyöket, kinyitni az üvegajtót; nem akart holdfényt a szobában. A légszomj kínzó érzésével botorkált a maga különálló hideg ágýához.

Egy pillanattal mielőtt belebotlott volna, megérezte, hogy valami a lába alá kerül a padlón. Ez az érzés hasonló volt ahhoz a másikhöz, amely akkor fogta el, amikor ott a saroknál befordult és megsejtette a leány jelenlétét még mielőtt az úton megpillanthatta volna. Mintha valami finom rezdülésen visszatartották volna lábát, pedig már fölemelte. Belerúgott, mire az a holmi tompa csengéssel elgurult a sötétben.

Montagk mereven megállt és belehallgatódzott az alaktalan éjszakába. Felesége lélegzetvétele az ágyban olyan gyenge volt, hogy az életnek már csak a szegélyét érintette, mint egyetlen levélkét, egy fekete pihét, egy hajszálat.

De Montagk még mindig nem kívánta a kinti világosságot. Előhúzta öngyújtóját, megérintette az ezüstlapba vésett szalamandrát, s lángot lobbantott.

Két kristálygolyót látott a kezében lángoló csöppnyi fénynél, két sápadt kristályszem a patak tiszta vizében elmerülve, melyek fölött úgy rohan el az evilági élet, hogy nem érinti őket.

— Mildred!

Az asszony arca olyan volt, mint egy behavazott sziget, amely meg sem érezte volna az esőt, ha egyáltalán esett volna s az átvonuló felhők is reávetették árnyékukat anélkül, hogy megérezte volna. Csak a fülébe dugott gyűszűnyi hallgatókagylók zümmögése volt jelen, üveges tekintete s halk lélegzetvétele, amelyről maga sem vett tudomást, hogy beszívja-e a levegőt vagy kileheli, gépiesen be és ki, be és ki.

Az az apró holmi, amit Montagk elrúgott, most már az ő ágya alatt csillogott. Egy üvegfiola, amelyben aznap még 30 altató pillula volt, s most dugó nélkül üresen feküdt az öngyújtó lángjának fényében.

S abban a pillanatban megzengett az ég a ház fölött. Süvítő hang hasított az éjszakába, mintha csak két óriás kéz egy tízezer

kilométer hosszú fekete vászoncsíkot szakított volna ketté. Montagk is úgy állt, mintha kettéhasították volna. A léglökéses bombázók, amelyek elszárguldottak fölötte s megint el, egy kettő, egy kettő, nyolc, kilenc, tizenkettő, még egy és még egy, — Montagk torkára forrasztották a kiáltását. Kinyitotta a száját, lenyelte a gépek sivítő vonítását s aztán fogai között engedte ki újra a hangukat. A ház is beleremegett. Kezében kialudt a vékonyha láng. A kristályszemek fénye is kihúnyt. Montagk öntudatlanul nyúlt a telefon után.

A léglökéses gépek már messzeszálltak. Ajka mozgását érezte, s a kagyló membránja szavakat formált: — Kórház. Balesetosztály. — Egy rekedt suttogás.

Montagknak az volt az érzése, hogy a léglökéses fekete bombázók üvöltése megörölte a csillagokat, s lisztjűkkel reggelre, mint valami különös hóval beszórják majd az egész világot. Ez a balga gondolat motozott az agyában, amíg borzongva állt a sötétben s ajka beszédre, beszédre mozdult.

Itt voltak a készülékükkel. Tulajdonképpen két készülékük volt. Az egyik úgy kúszott le az ember gyomrába, mint valami fekete kígyó, amely egy kútakna csobbanó vizében az után kutat, amit ott a régi vizek s a régi idők leraktak. Nyelte, nyelte azt a zöld folyadékot, ami fölbuggyant. De vajon elnyeli-e a sötétséget, az évek hosszú során leüllepedett mérget is? Hangtalanul szívta magát tele a készülék, időközönként ide-oda tapogatva, kortyogva. Egy szem is volt rajta, ha a készülékes ember valami különleges sisakot tett a fejébe, beláthatott a lelkébe is. Vajon mit mond a szem? A készülékes ember nem szólt semmit, nem is nézte. Úgy csinálták a dolgukat, mint amikor az ember gödröt ás a kertben. Az asszony az ágyon csak annyi volt nekik, mint egy kőréteg, amibe beleakad az ásó. Sebaj, kotorjuk el gyorsan, aztán nyomjuk bele a csőkígyót, és pumpáljunk ki belőle mindent, amit lehet. A készülékes ember csak állt, szája sarkában cigaretta fityegett.

A másik készülék is működött már. Egy éppenolyan személytelen ember állt mellette, fertőtlenítővel impregnált rozsdabarna kezelábasban. Készüléke kipumpált a testből minden csepp vért, és friss vérrel és szérummal pótolta.

— Az ilyet duplán ki kell pucolni — mondta az ember az ágy nál. — Hiába mossák ki a gyomrot, ha a vért is nem tisztítják meg. Ha ott hagyjuk a vérben azt az anyagot, akkor úgy kalapál a vér az agyában, akár a pöröly, pank-pank, néhányezerszer, míg aztán az agy föl nem mondja a szolgálatot, mert nem bírja tovább.

— Hagyja már abba — kiáltotta Montagk.

— Hiszen csak úgy mondom — válaszolta a készülékes ember.

— Készen vannak végre? — kérdezte Montagk.

Azok megállították a készüléket. — Készen vagyunk. — Montag ingerültsége egyáltalában nem zavarta őket. A cigarettafüst ette az orrukat, szemüket, de egy vonásuk sem rándult. — Ötven dollár az egész.

— Előbb talán azt mondanák meg, hogy életben marad-e?

— Hát persze, hogy életben marad. Az az egész ronda anyag itt van már a kannában, nem árthat többé neki. Ahogy mondtam, kiszedünk belőle minden régit, újat rakunk bele, s minden rendben van.

— De hisz egyikük sem orvos. Miért nem küldtek a kórházból orvost?

— Ugyan már, — a cigaretta mozgott az ajkán, — egy éjszaka tíz ilyen esetünk van. Amikor ez a baj egy-két évvel ezelőtt elkezdődött, megszerkesztették ezt a készüléket. Az elektronszem persze új benne, de minden egyéb ócska. Nem kell ehhez orvos; két segéd elvégzi egy félóra alatt. Szóval — mondta menés közben — nekünk mennünk kell. Éppen most kaptunk újabb hívást a jó öreg fülhallgatón. Tíz házzal odébb. Megint valaki, aki túl sok pilulát talált nyelni. Csak hívjon fel, ha újra szüksége lesz ránk. Aztán gondoskodják csendről, adtunk neki egy kontraszedatívot. Ha fölébred, nagyon éhes lesz. Vizontlátásra.

Ezzel a két ember, bedagadt szemével, keskeny ajkán a cigarettával, fölpackolta a készüléket és a csövet, aztán a kannát a folyékony életunalommal, meg azzal a másik ismeretlen sötét oldattal, és kifordult az ajtón.

Montagk lerogyott egy székre, és nézte az asszonyt. A szeme csukva volt, és Montagk kinyújtotta kezét, hogy érezze lehetétének melegét a tenyerén.

— Mildred — mondta végül.

— Rengeteg ember van a világon, gondolta magában. Milliós szám vagyunk, túl sokan. Senki sem ismeri a másikat. Ismeretlenek jönnek, s erőszakoskodnak veled. Ismeretlenek jönnek, s kitépik a beledet. Ismeretlenek jönnek és kipumpálják a véredet. Csak az isten tudja, ki volt ez a kettő is. Még soha életemben nem láttam őket.

Egy félóra múlt el így.

Az asszony vérkeringése teljesen megújult, s egészen megváltozott tőle. Arcára pirt lopott, ajka is piros lett, puha, megbékélt, Valaki másnak a vére volt benne. De bárcsak valaki másnak a húsa, agya és emlékezete is volna benne. Bárcsak a kedélyét is meg lehetne így tisztítani, vegyileg, hogy holnapra tisztán, kifordított zsebekkel és kivasalva kapja vissza. Bárcsak a...

Fölkelt, félrehúzta a függönyt, szélesre tárta az ablakot, hogy beengedje az éjszakai levegőt. Hajnali két óra volt. Lehet-e, hogy

csak egy órával ezelőtt volt mindaz, Clarisse McClellan az utcán, a hazatérés a sötét szobába, az üvegfiola, amit félrerúgott? Csak egy órája. Az egész világ szétfolyt azóta és sivár, színtelen ruhába öltözött.

Nevetés csendült át a holdsütötte pázsit fölött abból a házból, ahol Clarisse lakik szüleivel és nagybátyjával, akinek olyan csendes, elgondolkozó nevetése van. Nem volt semmi görcsös, kényszeredett abban a nevetésben, ami most idehangzott abból a szokatlannul kivilágított házból. Körülötte minden más ház sötétbe burkolózott. Montagk hallgatta a hangokat, amelyek szólva és válaszolva szótték a beszélgetés fonalát.

Akaratlanul is kilépett az üvegajtón, s végigment a pázsiton, amíg csak oda nem ért a beszédes ház árnyékába. Az a gondolata támadt hirtelen, hogy bekopog, és halkán azt mondja. — Engedjete be. Csöndben maradok, csak hallani szeretnék benneteket. Miről társalogtok?

Ehelyett azonban csak állt és fázott, arcvonásai is akár egy jégmaszk, úgy hallgatta egy férfi hangját (a nagybácsiét vajon?), amely kedélyesen terjengett.

— Végtere is a villám-zsebkendők korszakában élünk. Töröld bele az orrod valakibe, aztán gyúrd össze és hajítsd el, keríts egy másikat, töröld bele, gyúrd össze, hajítsd el. Mindenki használja a másiknak a gúnyját. Hát hogy is izgulhatna valaki akár a saját helyi csapataért is, ha nincs program a kezében, és egynek se tudja a nevét? Hiszen azt se tudja, miféle trikót viselnek, amikor kifutnak a pályára.

Montagk visszatér a házba, de nyitva hagyta az ablakot. Megnézte Mildred-et, jól alájagyúrta a takarót, aztán maga is lefeküdt. A hold rávetődött arcsontjára és összeráncolt homlokára, s mindkét szeme bogarában a hold ezüstje táncolt.

Egy magányos esőcsepp: Clarisse. Aztán mégegy: Mildred. Egy harmadik: A nagybácsi. Egy negyedik: A mai tűzsugár. Egy, Clarisse. Kettő, Mildred. Három, a nagybácsi. Négy, a tűzsugár, altatótabletta, elhajítani való emberek, gúnyák, töröld bele, gyúrd össze, hajítsd el. Egy, kettő, három, egy, hettő, három. Eső. Vihar. Nevető nagybácsi. Hulló mennydörgés. Zuhanó világ. Tűzsugár egy vulkán torkából. Minden valami tomboló, görgő rohanásban árad a reggel felé.

— Semmit sem tudok már — mondta végül, miközben egy altatótablettát szétmorzsolta a szájában.

Reggel kilenckor Mildred ágya üres volt. Montagk elszorult szívvel kelt föl s a konyhaajtóhoz futott. Egy pirított karéj kenyér ugrott ki az ezüst kenyérpírtóból, egy pókhálószerű fémkéz elkapta, s olvasztott vajba áztatta.

Mildred figyelte, hogy tálalja a gép a piritózt a tányérjára. Fülében ott voltak az elektrónméhecskék, hogy elzúmmögjék az időt. Akkor hirtelen föltekintett, meglátta Montagk-ot. Bólintott.

— Nos, talpraálltál? — kérdezte Montagk.

Az asszony már hozzászókött, hogy ajkáról leolvassa amit mond, tíz év alatt megtanulhatta, hiszen a gyűszűnyi hallgatók örökké a fülében voltak. Odabólintott hát, aztán még egy karéj kenyeret tett az önműködő piritóba.

Montagk is leült.

— Nem értem, — mondta az asszony, — mitől vagyok ilyen szörnyen éhes.

— Te.

— Halálosan éhes vagyok.

— Az este — kezdte Montagk.

— Nem jól aludtam. Egész kábult vagyok — folytatta az asszony, — atyaisten, de éhes vagyok! Nem tudom megérteni.

— Az éjjel — kezdte Montagk újra.

— Az asszony rápillantott. — Mi volt az éjjel?

— Nem emlékszel már?

— Mi volt? Dorbézoltunk? vagy valami más volt? Csuda másnapos vagyok. Atyaisten, ez az éhség! Volt itt valaki?

— Voltak egy páran.

— Gondoltam. — Megevett egy darab piritózt. — Egy kis gyomorzavar, mindenesetre olyan éhes vagyok, akár egy cséplő-gépetető. Remélem tisztességesen viselkedtem az este?

— Igen — mondta ő halkán.

A pókhálószerű fémkéz neki is odanyújtott egy vajas piritózt. Valóságos hálával vette a kezébe.

— Te se vagy ám nagyon virgonc — mondta az asszony.

Estefelé zuhogott az eső, csupa szürke volt a világ. Ott állt a küszöbön, s feltűzte aransárga szalamandra-jelvényét. Sokáig nézett fölfelé a szellőztető födéltre. Felesége a televíziós szobában egy pillanatra fölvetette tekintetét a kéziratból, amelybe belemerült. — No, nézd — kiáltott fel, — hiszen ez az ember gondolkozik!

— Igen — mondta ő. — beszélnem kell még veled. — Egy pillanatra megállt. — Tegnap este az egész fiola altatóit bevetted.

— Ilyet csak nem teszek — tiltakozott az asszony elámulva.

— Az üveg egészen üres volt.

— De ha mondom, hogy ilyesmit nem teszek. Minek csinálnék ilyesmit?

— Talán bevettél kettőt, aztán elfelejtetted és még kettőt, aztán már olyan kábult voltál, hogy sorba beszédteél harminc negyvenet.

— Ugyan, hogy tennék ilyen ostobaságot?

— Azt én sem tudom.

Látszott az asszonyon, hogy már szeretne szabadulni tőle. — Ezt nem tettem — mondta határozottan — nem és nem.

— Nos, ha úgy gondolod...

— Igenis úgy gondolom. — Azzal újra belemerült a kéziratba. Montagk odapillantott a küszöbről.

— Csoda muris — mondta az asszony.

— Miről szól a darab?

— Hiszen elmondtam. Három személy szerepel benne: Bob, Ruth és Helén.

— Úgy?

— Nagyon muris, hidd el, de még érdekesebb lesz, ha majd egyszer megengedhetjük magunknak, hogy a negyedik falat is beépíthessük. Mit gondolsz, meddig kell még spórolnunk, hogy a negyedik falat is kidobjuk és televíziós falat rakjunk a helyére? Hiszen csak kétezerbe kerül.

— Ez éppen egy harmadrésze egész évi fizetésemnek.

— Csak kétezer — ismételte az asszony. — Azt hiszem olykor rám is tekintettel lehetnél. Ha meglesz a negyedik fal, akkor végre olyan lesz a szoba, mintha nem is a miénk volna, nyitva lesz az egész világnak, minden külföldinek. Ezt igazán megspórolhatnánk más dolgokon.

— Már éppen eléggé gürcölünk azért is, hogy a harmadik falat kifizessük. Hiszen ha emlékezni akarsz, alig két hónapja építettük be.

— Valóban még csak két hónapja lenne? — Egy pillanatig ránézett. — Hát akkor viszontlátásra.

— Viszontlátásra — mondta ő is. Mégegyszer visszanezített. — És jól végződik?

— Még nem jutottam a végére.

Visszalépett hozzá, belenézett az utolsó oldalba, bólintott, visszahajtotta a kéziratot és odanyújtotta neki. Azután kiment az esőbe.

Az eső egy kicsit alábbhagyott, a lány meg ott ment az úttest közepén, hátravetett fejjel, s hagyta, hogy esőcseppek fürdessék az arcát. Amikor megpillantotta, elmosolyodott.

— Jónapot.

Ő is üdvözölte, aztán megkérdezte. — Mit találtál ki már megint?

— Még mindig bolondos vagyok. Az eső olyan jót tesz az embernek. Nagyon szeretek esőben sétálni.

— Én annál kevésbé.

— Csak azért, mert sohse próbálta.

— Lehet.

Clarisse megnyalta a szája szélét. — Még az íze is jó az esőnek.

— Tulajdonképpen mivel foglalkozol? Csak sétálsz a világban és mindent kipróbálsz egyszer.

— Van amit többször is — mondta a leány, miközben valamit nézegetett a kezében.

— Mi az a kezében?

— Ez valószínűleg az utolsó pitypang ebben az évben. Nem is gondoltam, hogy ilyen késő ősszel még ráakadok. Halotta valaha, hogy ezt az ember állá alá kell tartani? Nézze csak. — Clarisse megcirógatta állát a virággal.

— Hát ez mire jó?

— Ha otthagyja a színét, azt jelenti, hogy szerelmes vagyok. Ottmaradt a színe?

Alig tudott az állá alá nézni.

— Nos? — kérdezte a leány.

— Egész sárga az állad alja.

— Jó. Akkor magánál is megpróbáljuk.

— Nálam biztosan nem megy.

— Várjon csak! — Mielőtt kikerülhette volna, Clarisse az állá alá dugta a virágot. Visszarántotta fejét, s a leány elnevette magát. — Ugyan várjon hát!

Álla alá nézett, aztán összeráncolta a homlokát.

— Milyen kár — mondta. — Maga nem szerelmes senkibe.

— Pedig szerelmes vagyok.

— Nem látszik semmi.

— Sőt nagyon is szerelmes vagyok. Valami alkalmas arcki-fejezést keresett hozzá, de nem talált semilyet. — Igazán!

— Ugyan ne vágjon ilyen arcot.

— A pitypangod nem ér semmit, már használtad azért nem mutat rajtam semmit.

— Hát az meglehet, én meg most elrontottam a kedvét. Igazán sajnálom. — Clarisse gyengéden megérintette a könyökét.

— Nem, nem baj — bizonygatta ő.

— Mennem kell. Mondja gyorsan, hogy megboocsát. Nem szeretném, ha haragudnék.

— Nem haragszom. De azért kedvetlen vagyok.

— Most el kell mennem a pszichiáteremhez. Járnom kell hozzá, de előbb mindig kigondolom, hogy mi szépet meséljek néki. Hogy mit tart rólam? Azt mondja olyan vagyok, mint valami hagyma, annyi réteget kell rólam lehámozni.

— Azt hiszem valóban szükséged van pszichiáterre.

— Csak nem gondolja komolyan?

Montagk mélyet lélegzett, kifújta a levegőt, s csak aztán mondta. — Nem, nem gondoltam komolyan.

— A pszichiáterem azt akarja tudni, miért csavargok az erdőben, minek nézem a madarakat és minek gyűjtök lepkéket. Egyszer megmutatom magának a lepke-gyűjteményemet.

— Jó.

— Ki akarják szedni belőlem, mivel töltöm az időmet. Én meg is mondom nekik, hogy néha csak úgy ülök és gondolkozom. De hogy miről, azt már nem mondom el, hadd kínlódjanak velem. Néha meg, mondom nekik, hátravetem a fejemet, így ni, és hagyom, hogy a szájamba essen az eső. Olyan az íze, mint a bornak. Próbálta már?

— Nem, én.

— Megbocsátott nekem, úgye?

— Meg, meg. — Egy kicsit elgondolkozott. — Megbocsátottam neked, habár az isten tudja, hogy miért. Furcsa teremtés vagy, hallod-e, különös, idegen, de könnyen meg lehet bocsátani neked. Azt mondtad tizenhétéves vagy?

— Igen, a jövő hónapban leszek tizenhét.

— Csodálatos. Érthetetlen. Az én feleségem harminc, s néha úgy tűnik nekem, hogy sokkal idősebb vagy nála. Nem tudok elmenni rajtad.

— Maga is furá alak, Montagk úr. Néha még azt is elfelejtem, hogy tűzör. Szabad még egy kicsit bosszantanom?

— Csak rajta.

— Mondja, hogy kezdődött? Hogy jutott egyáltalában erre a gondolatra? Úgy értem, ehhez a foglalkozáshoz. Maga nem olyan, mint a többi. Sokat ismerek, tudom mit mondok. Ha beszélek magához, rámnéz. Amikor azon az este a holdról beszéltem, fölnézett az égre. Ezt a többi sohase tenné. Rögtön faképnél hagynának. Vagy megfenyegetnének. Az embereknek nincs idejük egymás számára. Maga egyike azoknak a keveseknek, akik elszívvelnek engem. Azért találok olyan furcsának, hogy a tűzörségnél van. Valahogy nem illik magához.

Úgy érezte, hogy két részre szakadt belül, hidegre és melegre, valami lágyra és keményre, remegőre és szilárdra, és a két rész csikorogva egymáshoz dörzsölődik.

— Most aztán szaladj a találgákdra — mondta neki végre.

Clarisse elfutott, otthagya az esőben. Ő még állt egy ideig, aztán lassan elindult.

És akkor menetközben, töprengve, hátra vetette fejét, az esőnek, csak egy pillanatra, és kitátotta a száját...

(Folytatása következik)